

Materiál na rokovanie

HSR SR 23. 08. 2021

bod 1

STANOVISKO

k prerokovaniu sumy mesačnej minimálnej mzdy na rok 2022 (podľa § 7 ods. 3 zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde: „Ak sa zástupcovia zamestnávateľov a zástupcovia zamestnancov nedohodnú na určení sumy mesačnej minimálnej mzdy do 15. júla, prerokuje ju Hospodárska a sociálna rada Slovenskej republiky do 31. augusta.”)

1. Popis návrhu

Hospodárska a sociálna rada SR prerokuje sumu mesačnej minimálnej mzdy na rok 2022 podľa § 7 ods. 3 zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde: „Ak sa zástupcovia zamestnávateľov a zástupcovia zamestnancov nedohodnú na určení sumy mesačnej minimálnej mzdy do 15. júla, prerokuje ju Hospodárska a sociálna rada Slovenskej republiky do 31. augusta.”

2. Stanovisko KOZ SR

KOZ SR sa pri stanovovaní minimálnej mzdy opiera o záväzky a zásady vyplývajúce z medzinárodných dokumentov a Ústavy Slovenskej republiky.

Slovenská republika, ako aj všetky členské štáty, je v otázke minimálnej mzdy viazaná čl. 4 ods. 1 revidovanej Európskej sociálnej charty. Ide o záväzok „priznať pracovníkom právo na odmenu, ktorá zabezpečí im a ich rodinám dôstojnú životnú úroveň”. Na uvedený záväzok z čl. 4 ods. 1 sa KOZ SR dlhodobo odvolávala pri stanovovaní sumy mesačnej minimálnej mzdy. Otázka minimálnej mzdy je ďalej zmienená v zásade 6 Európskeho piliera sociálnych práv, ktorý môže byť podkladom na vytvorenie pravidiel európskej minimálnej mzdy s cieľom zamedziť pracujúcej chudobe. Obdobný záväzok vyplýva aj z čl. 36 Ústavy Slovenskej republiky.

Minimálna mzda je základným nástrojom zvyšovania miezd v národnom hospodárstve. Jej výška určuje minimálnu hodnotu práce, ktorú je povinný zamestnávateľ zaplatiť zamestnancovi za odpracovaný čas.

Návrh výšky minimálnej mzdy pre rok 2022

KOZ SR v zmysle § 7 zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde rokovala so zástupcami zamestnávateľov o určení sumy mesačnej minimálnej mzdy na nasledujúci kalendárny rok, pričom do 15. júla 2021 nedošlo k dohode sociálnych partnerov na určení sumy minimálnej mzdy pre rok 2022.

V priebehu rokovaní KOZ SR požadovala minimálnu mzdu pre rok 2022 vo výške 60 % priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR zverejnenej Štatistickým úradom SR za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku,

na ktorý sa určuje suma mesačnej minimálnej mzdy. Cieľom navrhovanej výšky minimálnej mzdy bolo zabezpečiť plnenie odporúčania Európskeho výboru sociálnych práv, podľa ktorého by podiel minimálnej mzdy na priemernej mal dosahovať 60 %.

Takéto určenie výšky minimálnej mzdy bolo v roku 2019 legislatívne schválené vládou SR s účinnosťou od 1. januára 2020. KOZ SR išla pri stanovení tohto mechanizmu do kompromisu, a to zabezpečiť predvídateľnosť rastu minimálnej mzdy (minimálna mzda by rástla takým tempom ako priemerná mzda v predchádzajúcom období) a pri porovnaní podielu minimálnej mzdy na priemernej mzde v jednom a tom istom roku (teda minimálna mzda v roku 2022 k priemernej mzde 2022), by si tento podiel udržiaval stálu úroveň odhadom okolo 55 %.

V roku 2020 však došlo k novele zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde ešte predtým než sa stihol vôbec po prvý raz uplatniť tento tzv. automat. Keďže nedošlo k dohode medzi sociálnymi partnermi na výške minimálnej mzdy pre rok 2021, vláda SR prechodným ustanovením v zákone stanovila výšku minimálnej mzdy pre rok 2021 a zároveň zmenila mechanizmus určovania minimálnej mzdy na nasledujúci kalendárny rok na 57 % priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zverejnenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa určuje suma mesačnej minimálnej mzdy.

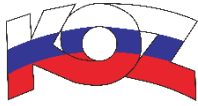
Na rokovaní Hospodárskej a sociálnej rady SR, preto **KOZ SR trvá na určení minimálnej mzdy pre rok 2022 vo výške 60 % priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR zverejnenej Štatistickým úradom SR za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa určuje suma mesačnej minimálnej mzdy. Takto určená minimálna mzda pre rok 2022 predstavuje sumu 680 € mesačne a 3,9908 € za hodinu.**

Odôvodnenie návrhu výšky minimálnej mzdy pre rok 2022

Návrh KOZ SR na určenie výšky minimálnej mzdy pre rok 2022 vychádza zo zákonnej úpravy, ktorá platila od 1. januára 2020 a ktorá bola v minulom roku legislatívne upravená, čím došlo k zníženiu zákonom dovtedy garantovanej minimálnej mzdy pre rok 2021. Zároveň sa spolu s úpravou tzv. automatu v zákone č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde upravili aj zákonné mzdové nároky (minimálne mzdové nároky, rôzne príplatky a mzdové zvýhodnenia naviazané na minimálnu mzdu) v zákone č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce, čím došlo k zníženiu týchto zákonných nárokov oproti predchádzajúcej úprave a čo sa v plnej miere negatívne odrazí na mzdách zamestnancov práve v roku 2022.

Vyjednávanie minimálnej mzdy je legitímnym prostriedkom na zabezpečenie rastu miezd v celom hospodárstve SR, a teda nie len v okruhu poberateľov minimálnej mzdy. Tzv. odpojenie príplatkov od minimálnej mzdy vo významnej miere zníži náklady zamestnávateľov a zmrazí mzdy tých zamestnancov, ktorým príplatky tvoria významnú časť mzdy.

Ďalej minimálna mzda sa najmä prostredníctvom minimálnych mzdových nárokov definovaných v Zákonníku práce podieľa na raste všetkých miezd v hospodárstve a to tým, že neovplyvňuje len zamestnancov, ktorí ju poberajú, ale aj ostatné povolania, keďže je určená vo zvýšenej hodnote pre rôzne stupne náročnosti práce. Práve aj v otázke minimálnych mzdových nárokov, určených podľa stupňa náročnosti práce, došlo minuloročnou úpravou k reálnemu zníženiu koeficientov minimálnej mzdy, čo navrhujeme kompenzovať nárastom „základnej“ minimálnej mzdy.

V neposlednom rade uvádzame, že hospodárske predpoklady na rok 2022 sa zlepšujú, odhaduje sa rast HDP na úrovni 5 % a výrazne pozitívnejšie sa vyvíja ekonomika aj v tomto roku oproti predpokladom vzhľadom na pretrvávajúcu pandémiu. Z ďalších ekonomických predpokladov uvádzame, že na rok 2022 sa predpokladá významné oživenie trhu práce sprevádzané poklesom miery nezamestnanosti pod 7 %, odhaduje sa rast priemerných miezd na úrovni 4,1 %, k čomu môže vo významnej miere prispieť aj rast minimálnej mzdy a očakáva sa aj opätovný nárast v cenách o takmer 3 %. Tieto hospodárske predpoklady už potvrdzujú štatistiky 2. kvartálu 2021, kedy HDP dosahuje rast na úrovni okolo 10 %, a taktiež rastú ceny za toto obdobie.

Takisto treba spomenúť sociálny aspekt minimálnej mzdy a nie len ten nákladový z pohľadu zamestnávateľa. Nízky rast minimálnej mzdy, či dokonca jej zmrazenie zvýši príjmovú nerovnosť zamestnancov, zvýši riziko chudoby, materiálnej deprivácie až sociálneho vylúčenia zamestnanca, ktorý ju poberá. Nízky rast minimálnej mzdy spolu s nárastom cien môže takýmto zamestnancom (najmä rodičom) spôsobiť až existenčné problémy. V neposlednom rade sa príliš nízke mzdy odrážajú aj v nízkych nárokoch najmä zo sociálneho poistenia (materské, ošetrovné, dávky v nezamestnanosti, nemocenské, dôchodky), čo má negatívne dosahy na životnú úroveň v zložitých životných situáciách a najmä v postproduktívnom veku.

Všetky uvedené argumenty sú dostatočným dôvodom na výraznejší rast minimálnej mzdy v roku 2022.

3. Závery a odporúčania

KOZ SR trvá na určení minimálnej mzdy pre rok 2022 vo výške 60 % priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR zverejnenej Štatistickým úradom SR za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, na ktorý sa určuje suma mesačnej minimálnej mzdy. Takto určená minimálna mzda pre rok 2022 predstavuje sumu 680 € mesačne a 3,9908 € za hodinu.